

SVATOVÁCLAVSKÁ KORUNA
z pohledu
posvátné numerologie,
posvátné geometrie
a esoterie

Zbyněk Dubský

Zbyněk Dubský

Svatováclavská koruna z pohledu posvátné numerologie, posvátné geometrie a esoterie

Vydal powerprint s.r.o. pod značkou Bookla, v Praze roku 2026

Tisk: powerprint s.r.o., Brandejsovo náměstí 1219/1

165 00 Praha 6 - Suchbát

bookla@powerprint.cz

www.bookla.cz

Vydání první

ISBN 978-80-7705-187-3

Svatováclavská koruna z pohledu posvátné numerologie, posvátné geometrie a esoterie.

1. Předmluva.

Zpracovatel knihy o Svatováclavské koruně Zbyněk Dubský je architekt, který se zajímá o posvátnou numerologii, posvátnou geometrii a historii. Jako základní podklad pro zpracování knihy Zbyňka Dubského sloužila kniha České korunovační klenoty od Anny Skýbové s fotografiemi Alexandra Paula (Panorama, 1982).

2. Širší souvislosti.

S vládou Karla IV. Lucemburského na Moravě (od roku 1341) a později v celém Českém království a Svaté říši římské (1346 – 1378) je spojena celá řada státnických činů, založení, reforem a změn – některých více a některých méně viditelných – které však měly jediný cíl, totiž upevnit panovníkovu moc v Čechách, potažmo správné fungování státu a pozvednout tak kvalitu života v zemi. Reformy měly zároveň zvýšit prestiž českého státu v rámci „Svaté říše římské“, jejíž bylo České království součástí, respektive z pohledu celé Evropy.

Obecně, v rámci středověkého konceptu, král, korunovaný arcibiskupem, stál na vrcholu pomyslné pyramidy světské moci, jeho vláda byla od Boha – a je tedy zřejmé, že královská koruna představovala významný symbol královské moci, potažmo země, které král vládl. Král je hlavou království a královská koruna

vyjadřuje vlastně z jistého úhlu pohledu úroveň vědomí vladaře, který vládne království z Božího požehnání a se souhlasem sfér Nebe a Země. K vladaři a koruně se myšlenkově vztahuje celé království a zbožný lid. Královská koruna není jen symbolem královské moci, její forma vyjadřuje zároveň státní ideologii, historii a ambice dynastie a země.

Karel IV., po matce Elišce Přemyslovec, nechal zřejmě přepracovat starší přemyslovskou korunu, ačkoliv nová Svatováclavská koruna mohla také vycházet z formy přemyslovské koruny. Přemyslovská koruna zahrnovala čtyři heraldické lilie. Lze to zjistit z majestátních pečetí českých králů Vladislava I., Přemysla Otakara I., Přemysla Otakara II. či Václava II., na které Karel IV. skrze svoji matku v přímé linii navazoval. Zhotovením Svatováclavské koruny se Karel IV. přihlásil k přemyslovské tradici, která byla i tradicí sv. Václava. Současně tím stvrdil sounáležitost Lucemburků s mojmírovsko-přemyslovskou dynastií a potvrdil nároky své i nároky svých potomků, respektive nárok lucemburské dynastie na vládu v Českém království.

3. Historie.

Vzestup Lucemburků mezi nejvýznamnější dynastie Evropy nutno vidět v historických souvislostech na pozadí velkých personálních změn, ke kterým došlo ve „Svaté říši římské“ po zavraždění posledního českého krále Václava III. v roce 1306 a následné smrti římského krále Albrechta I. Habsburského a jeho syna Rudolfa v roce 1307. Tehdejší veřejné mínění spojovalo se smrtí Václava III. Albrechta I. Habsburského. Smrtí Václava III. a Albrechta I. Habsburského se uvolnil český a říšský trůn a došlo k aktivizaci francouzské politiky v Čechách, Říši i všude na

kontinentě. Již poslední Přemyslovci pěstovali úzké vztahy s Francií. „Svatá říše římská“ byla od smrti císaře Fridricha II. Štaufa v roce 1250 v úpadku, zatímco Francie byla v době vlády krále Filipa IV. Sličného na čele evropského vývoje a žádala o formální uznání tohoto stavu. Petr Dubois, dvořan francouzského krále Filipa IV., požaduje převedení koruny „Svaté říše římské“ na Francii (in galicos).

Zaznívá idea říše Karla Velikého, která zahrnovala území Francie a Německa. Ve hře je současně představa Říše v původních hranicích staré Galie, tedy opět s Francií a Německem jako jádrem.

V Evropě se v politické hře na straně Francie, respektive Lucemburků, angažují cisterciáci a také například paradoxně templáři, kteří ještě před tím, než byli Filipem IV. zničeni, vystoupili v Čechách vojensky proti habsburské straně. Petr z Aspeltu, lékař, teolog a Lucemburčan, poddaný lucemburského hraběte, svého času kancléř českého krále Václava II, od roku 1306 arcibiskup mohučský (a tedy říšský duchovní kurfiřt), má v jednáních důležitou roli. V roce 1308 je do hodnosti arcibiskupa trevírského přímluvou Filipa IV. povýšen tehdy 23letý Balduin, mladší bratr lucemburského hraběte Jindřicha IV. S Balduinem Lucemburským se původně počítalo do funkce arcibiskupa mohučského, avšak jeho jmenování nebylo realizováno pro nízký věk Balduina a do hodnosti byl v roce 1306 jmenován Petr z Aspeltu.

Každopádně jmenování mladistvého Balduina do významné funkce arcibiskupa trevírského, jednoho ze tří duchovních kurfiřtů (z celkového počtu sedmi kurfiřtů), doslova ozářilo celý lucemburský rod a mělo nepochybně zásadní roli na příští historii Českého království. Ve volbě římského krále o několik měsíců později téhož roku 1308 je oficiální francouzská kandidatura příslušníka sekundogenitury Karlovců Karla z Valois říšskými

kurfiřty smetena, nicméně ve volbě je zvolen kompromisní kandidát Jindřich IV. Lucemburský (jako římský král a později římský císař Jindřich VII.).

Možná to byl záměr Filipa IV. vyslat do boje v prvním kole nevolitelného Karla z Valois a v druhém kole přijatelnějšího Lucemburka. Lucemburské hrabství je integrální součástí „Svaté říše římské“ a Lucemburkové mají zároveň tradičně přátelský vztah s francouzským dvorem Kapetovců. Volbu Jindřicha VII. ovlivnili zásadně jako kurfiřti arcibiskup mohučský Petr z Aspeltu a arcibiskup trevírský Balduin, totiž že přesvědčili třetího duchovního kurfiřta, arcibiskupa kolínského.

Následně, v další fázi vysoké politické hry je domluven sňatek jediného syna římského krále Jindřicha VII. Lucemburského Jana se sestrou Václava III. Eliškou Přemyslovnou. V diplomatických jednáních se opět angažují Petr z Aspeltu a Balduin Lucemburský. Sňatkem s českou princeznou se Jan Lucemburský stává českým králem. Manželství Jana Lucemburského s Eliškou Přemyslovnou není šťastné, nicméně ze svazku se narodí Václav, pozdější císař a král Karel IV. Po smrti císaře Jindřicha VII. v Itálii (kde byl zřejmě otráven) se arcibiskup Balduin stal oporou pro svého synovce, českého krále Jana, který proslul jako odvážný válečník a který padl v bitvě u Kresčaku a následně i pro svého prasynovce, budoucího císaře Karla IV.

Díky Karlu IV. špičková gotika se do Čech dostala z Francie se zpožděním 150 let. Podobně vladařský koncept krále, který stál na vrcholu mocenské pyramidy a zastupoval vládu Boha na zemi – tak jak je vyjádřen ve Svatováclavské koruně a také například v architektuře Karlštejna, byl v době Karla IV. již passé. Tehdy se již hlásila o slovo renesance, kterou svým dílem předznamenal filosof a básník Dante Alighieri. Karel IV. paradoxně znal verše Danteho. Dante pojímá člověka odlišně, značí začátek konce autority církve. Dante obrátil perspektivu, v Božské komedii

cestuje se svou společnicí Beatricí bez omezení všemi sférami Nebe, Pekla a Očistce. To ovšem nic neubírá zásluhy Karla IV. o český stát. Vláda Karla IV. v jistém ohledu uzavírá středověk.

Praha je středem mandaly Čech a katedrála sv. Víta je nejdůležitější stavbou lucemburského geomantického systému – tak jak začal vznikat ve „Svaté říši římské“ během vlády císaře a krále Karla IV. Vladař vybudoval v katedrále sv. Víta kapli sv. Václava pro důstojné uložení ostatků světce a zemského patrona sv. Václava. Lebka sv. Václava tvoří nedílnou součást a střed geomantického systému architektury a krajiny. Karel IV. lebku sv. Václava uložil do nové kovové busty (relikviář) a ozdobil ji Svatováclavskou korunou, kterou nechal zhotovit a věnoval ji světcu. Císařský hrad Karlštejn, ukrývající imperiální a pašijové relikvie (zejména „sv. kopí“ a osmibokou korunu „Svaté říše římské“), byl zamýšlen jako střed paralelní říšské mandaly.

Lebka sv. Václava, uložená v kovové bustě ve čtvercové kapli sv. Václava, představuje pomyslný střed mandaly (kruh ve čtverci) a nejvyšší vědomí. Lebka křesťanského světce chrání svěřenou zemi a zároveň vyzařuje ve formě emanace, silokřivek, jeho duchovní odkaz za hranice Českého království. Princip hlavy, chránící zemi, je prastarý, souvisí s magií. Znali ho např. již Keltové a ve vztahu k lebce sv. Václava byl uplatňován již Přemyslovci. Zvolením Karla IV. do hodnosti římského krále (1346) a následně i císaře „Svaté říše římské“ (1355) idea sv. Václava dostala nové evropské a světové souvislosti a konsekvence. Založením moderní gotické katedrály sv. Víta a zhotovením nové české královské koruny Karel IV. dal myšlence českého světce dokonalou formu. Katedrála zahrnuje pravidla posvátné geometrie a numerické filosofie a to stejné platí i o Koruně.

Dochovala se papežská bula, vztahující se k nové české královské koruně, kterou papež Kliment VI., (občanským jménem Petr de

Rossieres, někdejší vychovatel malého Karla za jeho pobytu ve Francii), vydal 6. 5. 1346 v Avignonu na přímou žádost tehdy ještě markraběte moravského Karla. Bula popisuje mimo jiné režim zacházení s Korunou. Snímána mohla být z kovové busty pouze během královské korunovace nebo při zcela výjimečných slavnostech konaných v Praze nebo v bezprostředním okolí metropole. I korunovaný český král si mohl Korunu ponechat pouze jeden den a musela být vrácena na hlavu světce do západu Slunce. Nedodržení podmínek či zcizení Koruny bylo sankcionováno papežskou klatbou, (která možná stála za vznikem legendy, podle které ten, kdo si Korunu neoprávněně nasadí na hlavu, do roka zemře).

Svatováclavská koruna má více než ostatní evropské královské koruny sakrální charakter. Je to dáno tím, že je majetkem sv. Václava, pomyslným středem mandaly Čech, a také proto, že je sama relikviářem, ukrývajícím vzácnou pašijovou relikvii, trn s Kristovy koruny. Karel IV. byl vzdělanec a zasvěcenec, který se vyznal v mnoha oborech lidské činnosti, mimo jiné v teologii, novoplatónské kosmologii a esoterii – a na konceptu výzdoby nové české královské koruny se zřejmě sám podílel. Koruna byla zřejmě ještě několikrát upravována za života Karla IV. Svatováclavská koruna v podobě, jaké ji známe, vznikla pravděpodobně na konci vlády Karla IV., kdy vladař přistoupil k rozsáhlé přestavbě Koruny. Pravděpodobně ještě v roce 1378, v samém závěru své vlády, nechal ještě Karel IV. po návratu z Francie do Koruny osadit trn z Kristovy trnové koruny, který toho roku obdržel jako dar od francouzského krále během návštěvy své a svého syna ve Francii. Korunu prý nechal Karel IV. několikrát přestavovat. Takovou vzácnost jako trn z Kristovy koruny měli ve své koruně prý jen Francouzi a Uhři.

Svatováclavská koruna má zvláště bohatou symboliku s ohledem na novoplatónskou kosmologii a filosofii, posvátnou geometrii,

numerologii, astrologii a alchymii. Vyjadřuje babylonské, antické a biblické konsekvence. Může vyjadřovat nebeskou klenbu, vesmír, časoprostor, strom života (kosmický strom), kosmickou horu i Nový Jeruzalém. Symbolika Slunce a Merkura, respektive Apollona a sv. Michaela, velitele božích zástupů, je na Koruně vedle symboliky Jupitera a křesťanského Boha zásadní. Během aktu korunovace nový král se jako sluneční vladař a Apollon skrze Korunu na hlavě ztotožní s pomyslnou osou světa a vesmíru, podléhající precesnímu cyklu 25 920 roků, směřující k severu, k severním cirkumpolárním hvězdám. Na císařské koruně sv. Karla Velikého onu osu symbolizuje jeden oblouk zpředu dozadu od obruče k obruči. V architektuře Karlštejna je tato osa vyjádřena severojižní orientací kaple sv. Kříže s hlavním oltářem na severu.

Podle rozšířeného názoru Svatováclavská koruna představuje nejkrásnější korunu Evropy. Nepochybně se na tom podílí nebývale bohatá a rozmanitá symbolika Koruny. Z hlediska posvátné numerologie bohatá symbolika umožňuje bohatou interpretaci, která skládá věru mnohovrstevnatý vícevýznamový celek. Pro náležité pochopení symboliky koruny nutno nastínit zásady novoplatónské kosmologie a filosofie, z které vše vychází včetně astrologie a alchymie, a také zmínit historický kontext.

4. Popis Koruny, drahokamová výzdoba, numerologie.

Svatováclavská koruna sestává v zásadě z kruhové obruče, čelenky, ze které vystupují čtyři heraldické lilie a ze dvou půlkruhových oblouků nasazených na obruč v místě lilií. Oba oblouky (kamara) se protínají na vrcholu Koruny v pravém úhlu a v místě jejich průniku vyrůstá kříž – jehož součástí je menší

vložený krucifix ze safíru. S ohledem na dva oblouky od obruče k obruči, Svatováclavská koruna představuje v zásadě půlkulovou hemisféru, z které vystupuje kříž. Obruč Koruny je sestavena ze čtyř dílů, který každý obsahuje jednu heraldickou lilii. Díly obruče jsou vzájemně propojeny stěžkami se závlačky – které zdobí vždy jeden drahokam, spinel, takže je konstrukce navenek příznána, ba zdůrazněna. Řešení je stále moderní.

Z hlediska rozměrů každý ze čtyř dílů obruče zahrnuje pás cca. 5 x 15 cm, z kterého vystupují lilie. Výška dílu včetně lilie, avšak bez perly, činí cca. 17,5 cm. Každou heraldickou lilii korunuje perla. Obvod Koruny činí 61 cm, takže průměr obruče je cca. 19 cm. Je to zároveň uváděná výška Koruny včetně kříže. Rozměry Koruny naznačují, že Koruně lze opsat krychli o straně 19 cm – které lze následně vepsat kouli o průměru 19 cm. „Kubický“ charakter Koruny je zásadní vzhledem k novoplatónské kosmologii kulových sfér obklopujících Zemi, Merkurovu šestiúhelníku jako průmětu krychle postavené na jeden roh na rovnou podložku, s ním souvisejícím obrazcem Vesica Pisces a v neposlední řadě i vzhledem k symbolice Nového Jeruzaléma jako kubického města.

Drahokamovou výzdobu Koruny tvoří celkem 116 drahokamů a perel, z toho 96 drahokamů a 20 perel. Na Koruně byl použit jeden červený rubelit, (který byl považován za rubín), 46 červených spinelů (z nichž jeden spinel byl mylně pokládán za křišťál), 19 modrých safírů a 30 zelených smaragdů. Počet drahokamů a perel a jejich rozmístění na Koruně včetně jejich symboliky a barevné škály odpovídá numerologickým, astrologickým, alchymickým i krystalogickým pravidlům, tak jak se vyvinuly již ve starověku a v raném středověku.

Drahokamy, použité na Koruně, pocházejí z dalekých zemí orientu. Nejvzácnější kameny, safíry, mají zřejmě původ na Srí Lance, Barmě či Thajsku. Spinely měly pocházet z Afghánistánu, smaragdy byly pravděpodobně vytěženy v dolech královny

Kleopatry v Horním Egyptě. Rubelit může být ze Zabajkalska. Velké perly zdobící vrcholy heraldických lilií byly zřejmě vyloveny v Indickém oceánu. Mnoho kamenů pochází ze starších šperků a jejich použití na Koruně je druhotné.

Kameny na Koruně zahrnují převážně valouny, které byly zřejmě jemně opracovány tak, aby byla co nejvíce zachována jejich původní podoba a tvar. Menší z valounů mohly být ponechány v přírodním stavu, pouze byly přeleštěny. Některé z větších spinelů a safírů, zdobících obruč a lilie, byly však vybroušeny a tvar výbrusu několika z nich se blíží „obdélníkovému osmihranu“. Použití dvou spinelů s výbrusem „obdélníkového osmihranu“ v bočních listech přední heraldické lilie vytváří výjimečný kontrast formy a vzhledu vzhledem k ostatním kamenům předního dílu, především však k centrálně umístěnému dominantnímu rubelitu. Způsob osazení kamenů je málo obvyklý, neboť všechny jsou umístěné ve zlatých lůžkách, což je v případě velkých kamenů velmi efektní. Drahokamy jsou uloženy v kornoutovitých šatonech, vysokých asi 2 cm. Drahokamy leží v mělkých lůžkách a uchyceny jsou drápky. Šatony jsou vytvořeny pro každý valoun zvlášť. Šatony s drahokamy vypadají jako poupata květů a působí volně v prostoru.

Obruč Koruny sestává v zásadě z 12 kamenů (lépe „prvků“) – po třech na každém díle obruče – takže obruč představuje v principu dvanáctiosý koncept s úhly 30°. ($360 / 12 = 30$.) 4 heraldické lilie dělí obruč na čtyři díly. Na obruči Koruny se pravidelně střídají modré safíry s červenými spinely, tedy z logiky věci velkému modrému safíru uprostřed na předním díle obruče odpovídá modrý safír uprostřed zadního dílu obruče, zatímco uprostřed obou bočních dílů jsou umístěny spinely. Vzor střídání modrých a červených kamenů na obruči přechází do heraldických lilií a představuje dominantní motiv drahokamové výzdoby Koruny. Podle tohoto barevného klíče střídání barev, přední a zadní lilie,

navazující na safíry obruče, jsou posázeny červenými kameny, zatímco obě boční lilie, navazující na červené spinely obruče, zdobí modré safíry.

Oba hypotetické postranní spinely na zadním díle obruče byly v návrhu nahrazeny dvěma rozetami po pěti menších kamenech – takže celkový počet kamenů na obruči není 12 nýbrž 20 (a je vhodné hovořit o dvanácti „prvcích“ obruče). Levá rozeta (z pohledu nositele Koruny) sestává z pěti menších spinelů, avšak v pravé rozetě byly 2 spinely nahrazeny křišťálem a safírem – jak se věřilo. Důvody pro osazení obou zmíněných kamenů do spinelové rozety byly numerologické. Bylo tak dosaženo celkového počtu 19 safírů na Koruně, z toho 7 safírů na obruči. Zároveň celkový počet safírů a spinelů na obruči dosahuje počtu 19 neboť za 20. kámen byl považován domnělý křišťál. Diskutovaný drahokam není ve skutečnosti křišťál, za který byl zřejmě mylně označen již v době Karla IV., nýbrž slabě narůžovělý spinel. Prokázal to průzkum za použití moderní metody v roce 1993.

Heraldická lilie předního dílu obruče zahrnuje 4 velké červené kameny (z toho 1 rubelit a 3 spinely), zatímco ostatní heraldické lilie sestávají z pěti velkých kamenů. Na zadní lilii se nachází pět spinelů a obě boční lilie zahrnují po pěti safírech. Celkový počet velkých kamenů na liliích činí 19. ($5 + 5 + 5 + 4 = 19$.) Dominantním kamenem přední heraldické lilie a výzdoby celé Koruny je velký červený rubelit v poloze nad velkým modrým safírem předního dílu obruče. Oba kameny patří ve své kategorii k největším na světě. Podle jedné interpretace rubín vyjadřuje Ježíše Krista a safír Pannu Marii. Pro madonu církev prosazovala modrou barvu oděvu, zatímco Máří Magdalena byla zobrazována v červených šatech. V jiném výkladu rubín nad safírem zpodobňuje vítězství křesťanství nad pohanstvím s ohledem na to, že safír přísluší jako drahokam bohu Jupiteru, králi pohanského pantheonu.

Hrot každé ze čtyř heraldických lilií je zakončen bílou perlou vzácné velikosti, která je ozdobená malinkým smaragdem. Podobný drobný smaragd zdobí horní safír z pěti safírů levé boční lilie Koruny. Důvody pro osazení celkem pěti drobných smaragdů do perel a safíru byly numerologické. Bylo tak dosaženo celkového počtu 30 smaragdů na Koruně (z toho 25 na obloucích a 5 na liliích). V té souvislosti, zároveň, celkový počet kamenů a perel na obloucích činí dvojnásobný počet 30, tedy 60 (z toho 25 smaragdů, 19 spinelů a 16 perel). Celkový počet drahokamů a perel na Koruně činí 116.

5. Souvislosti babylónské numerologie.

Tvůrci Koruny se v počtu kamenů a perel a jejich rozmístění inspirovali v babylónské kosmologii, teologii a numerologii. V Mezopotámii bohům a bohyním přiřadili podle jejich důležitosti číselné hodnoty. Počet akkadských božstev se v eposu Emuna Eliš, („jako nahoře“), uvádí číslem 600. Většina z nich odpovídá sumerským bohům a bohyním. V jejich středu stojí – nehledě na státního boha Marduka – dvě trojice božstev. Jako „trojice odpočívajících kosmických sil“ se zjevují tři božstva: bůh nebe Anu (sumerský An) s číslem 60, bůh země a vzduchu Enlil s číslem 50 a bůh vody Ea s číslem 40. Trojici „hybných (astrálních) sil“ představují dva bohové a jedna bohyně: bůh Měsíce Sín (sumerský Nanna) s číslem 30, bůh Slunce Šamaš s číslem 20 a bohyně Venuše – Ištar (sumerská Inanna) s číslem 15. Bůh plodnosti Marduk má přitom číslo 10.

Oblouky Svatováclavské koruny symbolizují nebeskou klenbu, takže počet 60 drahokamů a perel vychází z číselné hodnoty boha nebe Anu. Podobně v počtech 30 smaragdů, 20 perel, respektive 20 kamenů obruče, možno spatřovat ovlivnění mezopotámskou

kosmologií, teologií a numerologií. Počet 30 smaragdů v horní části Koruny připomíná zároveň text Apokalypsy (Zjevení svatého Jana) totiž, že kolem trůnu bude „duha jako smaragdová“ (Zj 4/3). Podrobnější výklad kamenů a perel bude následovat později v textu.

Kříž na vrcholu Koruny zahrnuje 4 drahokamy (včetně safírového krucifixu). Vrcholovým kamenem kříže je modrý safír, zatímco dva červené spinely zdobí pravé a levé rameno kříže. Součástí kříže je menší, vložený safírový krucifix, byzantská kamej z 12. století. Z hlediska formy kříž je latinský, zatímco krucifix je řeckého typu. V horní části kříž má být provrtán a v jeho dutince se má nalézat trn z Kristovy koruny, významná pašijová relikvie. Přítomnost trnu v Koruně dokládá nápis na kříži HIC EST SPINA DE CORONA DOMINI (Zde je trn z Kristovy koruny.). Jak již bylo předestřeno trn z Kristovy koruny významně posílil duchovní rozměr Koruny, a to ve vztahu ke sv. Václavu, dynastii, Zemi, Říši a světu. Trn je něco jako mikročip a paměťová karta, která také budoucí české krále bude upozorňovat na to, že již Spasitel nosil korunu, ale trnovou.

Podle jednoho názoru, u paty kříže měl být původně osazen další safír, dnes ztracený. Z hlediska logiky drahokamové výzdoby a starověké numerologie Svatováclavské koruny, tak jak ji dnes známe, umístění tohoto hypotetického 20. safíru by znamenalo nesoulad.

6. Vztah Koruny a platónské filosofie.

Svatováclavská koruna s kruhovou obručí a dvěma oblouky od obruče k obruči symbolizuje nebeskou hemisféru. Kdo má korunu na hlavě nachází s v pomyslném středu světa a je součástí